

יביע אומר

בראשות הרב יגאל כהן שליט"א

עלון מס': 363

פרשת תזריע מצורע

זמני השבת

הזמנים לפי לוח "אור החיים"

	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
כניסה:	18:57	18:55	18:57	18:55
יציאה:	19:48	19:46	19:48	19:47
ר"ת:	20:38	20:36	20:38	20:36

בירושלים: לנוהגים 40 דקות 18:37

מאמר השבוע

הנהגות מרן

שאלות ותשובות

דוד המלך

לאשת חייל

פניני מהפרשה

מוסר עם סיפור

פניני הדף היומי

שמירת הלשון

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הרה"ג יגאל כהן שליט"א

הַשָּׂכָר הַנִּתָּן בָּעוֹלָם הַבָּא הוּא עֶבוּר מִצְווֹת הַנַּעֲשׂוֹת בַּסֵּתֶר

טַעַם נוֹסָף, שֶׁהֲרֵי גַּם הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעוֹשֶׂה הָאָדָם נֶחְלָקִים לִשְׁנַיִם: הָאֶחָד, מַעֲשִׂים נִסְתָּרִים שֶׁבְּלֵב הָאָדָם, שֶׁאֵין אַף אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁרוֹאֶה אוֹתָם מִלְּבַד ה' יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ בְּטָחוֹן הַלֵּב עַל הַבּוֹרֵא. וְהַשֵּׁנִי, מַעֲשִׂים שֶׁנִּרְאִים כְּלַפֵּי חוּץ, כְּמוֹ כָּל הַמִּצְווֹת הַנַּעֲשׂוֹת עַל יְדֵי גּוּף הָאָדָם, שֶׁגַּם אֲחֵרִים יְכוֹלִים לִרְאוֹת אוֹתָם.

הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם עַל חֵלֶק הַמִּצְווֹת שֶׁנִּרְאֶה כְּלַפֵּי חוּץ שָׂכָר בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל הַמִּצְווֹת הַנִּסְתָּרוֹת מֵעֵינֵי אֲנָשִׁים הַבּוֹרֵא מְשַׁלֵּם שָׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן הִזְכִּיר דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת עִנְיַן הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא, בְּאֹפֶן שֶׁמּוֹרֶה עַל עִנְיַן זֶה (תְּהִלִּים לא, כ): "מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ". לְאֵלֶּה הָעוֹבְדִים אֶת ה' בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה פְּנִימִית, צָפַן הַקָּבָ"ה אֶת רוֹב טוּבוֹ לָתֵת לָהֶם בָּעוֹלָם הַבָּא. וְכָךְ גַּם נִתַּן הָעִנְיָן, שֶׁעַל עֲבֵרוֹת גְּלוּיוֹת וְנִרְאוֹת מְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל עֲבֵרוֹת נִסְתָּרוֹת שֶׁאֵינָן נִרְאוֹת מְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ לָעוֹלָם הַבָּא.

וּרְאָיָה לַדָּבָר, שֶׁבַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִבְטִיחַ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ לְמִי שֶׁיְּקַיֵּם אֶת הַמִּצְווֹת הַנִּרְאוֹת שָׂכָר בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי (וַיִּקְרָא כו, ג וָהָלְאָה). ה' הִבְטִיחַ שֶׁאִם נֵלֵךְ בְּחֻקּוֹתָיו נְקַבֵּל שָׂכָר גָּדוֹל בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאוֹתָהּ מִדָּה עַל הָעֲבֵרוֹת הַנִּרְאוֹת לָעַיִן אָמַר הַבּוֹרֵא בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיִּתֵּן עֲלֵיהֶם עָנְשִׁים בָּעוֹלָם הַזֶּה.

וְאִם נִתְבּוֹנֵן נִרְאֶה, כִּי הַשָּׂכָר נֶאֱמַר בְּעִנְיָנִים הַנּוֹגְעִים וּמַקִּיפִים אֶת כָּל הָעָם כֻּלּוֹ, כְּגוֹן: "וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם" (וַיִּקְרָא כו, ד), "וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ" (שָׁם, ו), "וּרְדַפְתֶּם אֶת אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחֶרֶב" (שָׁם, ז). וְטַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר, מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹצָאוֹת שֶׁל אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים עֲבֵרוֹת נוֹגְעוֹת לְכֻלָּם, וְעַל יְדֵי שֶׁיִּזְרְזוּ הַמּוֹן הָעָם זֶה אֶת זֶה כֻּלָּם יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ ה'. וְלָכֵן הִזְהִיר אוֹתָנוּ ה' רַק עַל הָעֲבֵרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוֹת בְּגָלוּי, שֶׁרַק בָּהֶן אֶפְשָׁר לְכָל אֶחָד לְהוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּדְבָרִים שֶׁבַּסֵּתֶר, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כט, כח): "הַנִּסְתָּרוֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם", שֶׁעַל הַמִּצְווֹת הַנִּסְתָּרוֹת שֶׁהֵן רַק בְּלִבּוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם הַשָּׂכָר שֶׁלָּהֶן בָּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַזְהִיר אֶת הַמּוֹן הָעָם אֶלָּא עַל דָּבָר הַנִּרְאֶה בְּגָלוּי וְלֹא עַל הַנִּסְתָּר מֵעֵינֵיהֶם. וְכֵן אָמַר הַכָּתוּב (וַיִּקְרָא כ, ד-ה): "וְאִם הַעְלֵם יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת עֵינֵיהֶם מִן הָאִישׁ הַהוּא... וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא". הַקָּבָ"ה בְּעַצְמוֹ הוּא זֶה שֶׁיְּפָרֵעַ מִן הָעוֹבֵר עַל מִצְווֹתָיו בַּסֵּתֶר. וּמִכָּיוָן שֶׁהַשָּׂכָר וְהָעֹנֶשׁ שֶׁל הַמִּצְווֹת וְהָעֲבֵרוֹת הַנִּסְתָּרוֹת מֵעֵינֵי בְּנֵי הָאָדָם יִנָּתְנוּ עַל יְדֵי הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם הַבָּא, עַל כֵּן נִמְנָעָה הַתּוֹרָה מִלְּפָרֵשׁ לָנוּ אֶת הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא הַדָּרוּשׁ לְהַשְׁפִּיעַ עַל הָאָדָם הִיא עַל יְדֵי שֶׁיְּדַבְּרוּ עִמּוֹ בְּמֻשְׂגֵי זְמַנּוֹ וּמְקוֹמוֹ

טַעַם נוֹסָף, הֱיוֹת שֶׁאֶת הַשָּׂכָר וְהָעֹנֶשׁ הַנִּזְכָּרִים בַּתּוֹרָה וּבְדִבְרֵי הַנְּבִיאִים אָמְרוּ לְאַנְשֵׁי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּלוֹמַר נֹסַח הַדְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּאֹפֶן שֶׁכְּבָיְכוֹל הַנָּבִיא מְדַבֵּר עִם הֲמוֹן הָעָם, וְלֹא שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְדַבֵּר עִמָּם בְּעַצְמוֹ, אֶלּוּ הָיוּ הַדְּבָרִים נֶאֱמָרִים בְּסִגְנוֹן זֶה, הָיוּ הַדְּבָרִים נֶאֱמָרִים כְּפִי הַשָּׂגוֹת וּמֻשְׂגֵי הָעוֹלָם הָרוּחָנִי. כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ אֵצֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק, שֶׁהָיְתָה נִשְׁמָתוֹ מֻשְׁפַּעַת מִן הַגּוּף וְעוֹמֶדֶת בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בִּמְקוֹם הַמַּלְאָכִים, וְדִבֵּר עִמּוֹ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ (זְכַרְיָה ג, ז): "וְנָתַתִּי לְךָ מְהַלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה", שֶׁהַכַּוָּנָה בָּזֶה עַל הַמַּלְאָכִים. אוּלָם הַנְּבִיאִים שֶׁהֵם בְּנֵי אָדָם וּמְדַבְּרִים עִם בְּנֵי אָדָם, הָיָה יָכוֹל לוֹמַר אֶת הַדְּבָרִים כְּפִי מֻשָּׂג עוֹלָמָם שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה. וְעַל כֵּן לֹא נִתְפָּרֵשׁ לָנוּ הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַדֶּרֶךְ לְהַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ לְהַגִּיעַ לַעֲבוֹדַת ה' עַל יְדֵי שֶׁנִּצְפֶּה לְשָׂכָר וְנִפְחַד מִן הָעֹנֶשׁ, זֶהוּ דַּוְקָא כַּאֲשֶׁר יִהְיוּ הַדְּבָרִים נֶאֱמָרִים בְּהֶתְאֵם לַזְּמַן וְלַמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָאִים בְּנֵי הָאָדָם הַמֻּשְׁפָּעִים.

מתוך ספרו של הרב יגאל כהן "שער הביטחון".

ניתן לתרום להפצת העלון ולהקדיש לעילוי נשמת \ לברכה \ רפואה \ הצלחה בטל: 03-8000770

פרטי ח-ן לתרומות: בנק מרכנתיל 17 , סניף 732 חשבון 73443 ע"ש יביע אומר

אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה

נא לשמור על קדושת הגליון

שאלות ותשובות
מאת הרה"ג יגאל כהן שליט"א

שאלה: האם מותר להכנס לדירה חדשה בימי הספירה לפני לג' לעומר
תשובה: אם נזדמן לו להכנס לפני מותר ובכלל זה ג"כ שמותר לעשות שיפוץ בימי הספירה וכן כל כיוצ"ב.

שאלה: מי שמסופק האם ספר את העומר אתמול האם רשאי להמשיך ליספור בברכה
תשובה: מי ששכח לספור יום א' אינו רשאי להמשיך ליספור בברכה אולם מי שמסופק בדבר רשאי להמשיך לספור בברכה כיון שנחשב הדבר כספק ספיקא [חזו"ע יו"ט עמ' רלח].

שאלה: ילד שנעשה בר מצוה בתוך ימי הספירה והקפיד כל הימים לספור את העומר האם רשאי להמשיך לספור בברכה
תשובה: לדעת מרן רבינו עובדיה אינו רשאי להמשיך לספור בברכה גם באופן שהקפיד ליספור כל יום.
[חזו"ע יו"ט עמ' רכא ודלא כמש"כ האור לציון ח"א סי' לו עי"ש]

הנהגות מרן
רבנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

באיזה נושאים אפשר לשאול את הרב?

"אמר ליה רבי חייא לרב, בר פחתי! לא אמינא לך כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשייליה במסכתא אחריתי דילמא לאו אדעתיה, דאי לאו דרבי גברא רבה הוא כספתיה, דמשני לך שינויא דלאו שינויא הוא. השתא מיהת שפיר משני לך" (שבת ג:).
רבי חייא מלמדנו דעת, כששואלים רב שאלה ישאלו רק באותו ענין שעוסקים בו ולא בדברים אחרים, כיון שכל ריכוז מוחו של הרב עסוק בנושא שהוא עוסק בו, ואם ישאל דברים אחרים עלול להתבייש ולהשיב תשובה שאינה נכונה.
השואל כענין משיבים לו כהלכה, כששואלים את הרב בנושא שהוא עסוק בו, הינו משיב דבר דבור על אופניו תשובה כהלכה, אך אם שואל שלא כענין ועל הרב להסיח את דעתו, כגון שהרב עוסק בהלכות שבת ושואלים אותו בהלכות ברכות או מזוזה, מה ענין מזוזה אצל שבת? הרב עלול להתבלבל ולטעות, ואותו ששאל שלא כענין הוא שגרם לכך.
(מדברי מרן זצ"ל שהובאו במעדני המלך ח"ג).

דוד המלך
מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד

יום ראש חודש מסוגל לגאולה

לאור הדברים שראש חודש מעלתו חידוש והתחדשות, יובן מעשה נוסף המובא בגמרא (בבא מציעא פה ע"ב), אליהו הנביא היה רגיל להופיע באופן תדיר בבית מדרשו של רבי יהודה הנשיא לשמוע את שיעורו (עיין מעשה בגמרא מנחות לז ע"א) והנה ביום ראש חודש לא בא, למחרת כשהגיע, שאל אותו רבי יהודה הנשיא מדוע לא בא אתמול לשיעור? ואליהו הנביא השיב לו בגילוי מפעים, בכל יום – סיפר לו אליהו הנביא – הוא הולך למערת המכפלה ומעיר את האבות הקדושים, נוטל את ידיהם וממתין שיתפללו, אך ביום ראש חודש הוא מקפיד שלא להעיר את שלושת האבות יחד, אלא מעיר כל אחד מהם בנפרד, ומשום כך אורך תפקידו זמן מרובה, ולכן לא הספיק להגיע לשיעורו של רבי יהודה הנשיא, תמה רבי יהודה הנשיא, מדוע בראש חודש לא מקים אליהו הנביא את שלושת האבות יחד כבשאר הימים? ואליהו הנביא השיב לו, ראש חודש הוא יום מיוחד, ואם יקומו שלושת האבות ויתפללו, תגיע הגאולה, כי ראש חודש הוא יום המסוגל לגאולה.

תפילת רבי חייא ובניו

המידע שאמר אליהו הנביא היה חשוב מאוד, ולכן שאל רבי יהודה הנשיא את אליהו הנביא, מי חי איתנו כעת שנחשב בשמיים כמו האבות הקדושים? והשיב לו אליהו הנביא, רבי חייא ושני בניו יהודה וחזקיה, ואם הם יתפללו ביחד על הגאולה תשפיע תפילתם בשמיים כמו תפילת האבות. מיד גזר רבי יהודה הנשיא תענית על הציבור וכולם באו לבית הכנסת וציווה שרבי חייא ובניו יעמדו לשמש כשליחי ציבור, ורבי חייא ובניו נעמדו בתפילה על פי הכוונות היודעות להם, ואז התרחש דבר שלא על פי דרך הטבע, כאשר אמרו 'משיב הרוח' החלה לנשב רוח עזה, וכאשר אמרו 'מוריד הגשם' החלו לרדת גשמי ברכה, וכשבאו לומר 'מחיה המתים' התחיל העולם להזדעזע כאילו הגיע זמן תחיית המתים, מיד שאלו ברקיע מי גילה לבני האדם, שתפילת רבי חייא ובניו משפיעה כעין תפילת האבות? ואמרו, שאליהו הנביא גילה את הסוד, מיד העניש את אליהו הנביא והיכו אותו שישים פעמים בשוט של אש, ולאחר מכן הופיע אליהו הנביא בדמות דוב של אש והפריע לתפילת רבי חייא ובניו, והפסיק את תפילתם בטרם יחישו לעולם גאולה שלא בעת הקץ.
ממעשה מופלא זה אנו לומדים, שראש חודש הוא לא רק התחדשות הלבנה, אלא בכוחו גם לחדש את הגאולה, ולהחיש את משיח בן דוד.

מועלת ראש חודש

ונשאלת השאלה, מה מיוחד בראש חודש שהוא יום המסוגל לגאולה? ביאר הגאון רבי משה שפירא זצ"ל (ליקוט מספר 'אפיקי מים' פסח, עמ' רסט-רעו, שז-שיג, שכה-שכו, תיט-תכ), מדוע אמרו חז"ל שהתורה היתה צריכה להתחיל ממצוות קידוש החודש ולא מבראשית? כיון שעד לציווי על קידוש החודש היו מונים שנה לפי השמש, שנת השמש מורכבת משלוש מאות ששים וחמישה ימים, ונקראת שנה מלשון 'שונה' דהיינו דבר שחוזר על עצמו, השמש מסמלת על חוקי הטבע שאינם משנים את תפקידם, אך בורא עולם חידש שבני ישראל מונים ללבנה, המסמלת על התחדשות, ולכן החודש נקרא חודש מלשון התחדשות, כדבר חדש שמתחיל להאיר, ופרעה בגימטריא שלוש מאות חמישים וחמש וכן הגימטריא של שנה שלוש מאות חמישים וחמש, ועל מנת להוציא את ישראל ממצרים יצר הקדוש ברוך הוא מהלך חדש בטבע שנקרא חודש. וזהו 'קידוש החודש', המצב שבו עם ישראל יוצא מתחת שלטון השמש לשליטה של חידוש, וכשיש חידוש, הכל יכול להיות כי אינם תחת הטבע. ולכן היה ראוי לפתוח את התורה במהלך החידוש ולא הטבע, חידוש שמנהיג את עם ישראל מיום קיומו, אך הייתה סיבה אחרת שבגללה פתחו בבראשית (עיין רש"י בראשית א, א).

קו לימוד לגברים
בספרו של
הרב יגאל כהן שליט"א
שיעור קצר של כ2-4 דקות
מידי יום
בטל: 077-4017828
שלוחה 52

קו לימוד יומי לנשים ובנות
מתוך ספר
"שער הבטחון המבואר"
מאת הרב יגאל כהן שליט"א
2 – 3 דקות ביום
להצטרפות חייגי:
054-8502066

לאשת החיל

הלכי השוב באהבה

אנו נתקלות ביום יום בכל מיני סגנונות של אנשים, עולמנו ברוך השם מגוון עד מאוד ויש בו הכל מכל כל... החכמה היא לראות בכל אחד את נקודות האור, ולא את החסרונות. מי שרואה חסרונות בשני – סימן שהוא צריך לתקן משהו. או את אותו דבר בעצמו, או בכלל את הראיה השלילית על החיים. האמת היא, שבכל אחד יש יותר טוב מאיתנו. כל אחד צריך להסתכל על השני ולראות את החיובי בו, במה הוא יותר טוב ממנו. ולא להפך.

ראיתי מוכרת בחנות, שבגדיה מעידים עליה שאינה שומרת תורה ומצוות. מה שכן, היא הייתה מאוד נחמדה ושירותית. מידות טובות ללא תורה לא מחזיקות מעמד לאורך זמן, כך לימד אותנו הרב הגאון יגאל כהן שיחיה חיים טובים וארוכים, אנשים שיש להם מידות טובות ללא תורה יש להם גבול לטוב שלהם, מתישהו הם כן יכעסו או יפגעו ויתנו מקום למידות השליליות לצאת – כי אנחנו בני אדם בסך הכול, ויש דברים שאנחנו לא יכולים לשלוט עליהם. אבל כשיש תורה, היא תמיד מגנה, התורה היא מוחלטת. היא אמת אחת ויחידה. וגם במצב שמאוד בא לי לכעוס או לתת למידה רעה להתפרע, אני חייבת להישמע להוראותיה של התורה ולהתנהג בהתאם לכתוב בה, וגם אם נפלתי, לפחות זה בגדר נפילה ואני יודעת שצריך לשפר. אנחנו לא מכשירות את ההתנהגות הלא טובה. הרי זה הוחלט באצבע אלוקית, לא במחשבה או רצון של בן אדם עם גבולות ויצרים.

נחזור למוכרת, אז מאוד רציתי לומר לה מילה על לבוש הולם לבת של מלך, ועל המידות הטובות שיש לה שכדאי לה שתשמור על עצמה יקרה כיהלום. ותהיתי לעצמי – איך ניגשים לאישה כזו? ובכלל לציבור רחוק? אומרים את החומרה של המעשה? נוזפים? באיזה פרצוף כדאי לדבר? עצוב ממצבה? או שמא מודאג על עם ישראל שזה מרחיק את ביאת המשיח? איך כדאי לקרב?

כולנו מבינות שהדרך הטובה והיעילה ביותר היא, באהבה. בחיוך. להגיד את הדברים הטובים שכן יש בה, ואיך אותם היא יכולה לרומם לכיוון החיובי האמיתי. בלי להיות רב שמחזיר בתשובה, לכל אדם רגיל ברור כשמש בצהריים שאם נפנה למוכרת ונעיר לה על מעשיה או ננזוף בה שהיא ממש לא בכיוון - זה ירחיק אותה עוד יותר, ואף יגרום לחילול השם.

מתי בן אדם יכול לקבל טיפת ביקורת באהבה? רק אחרי שנתנו לו הרבה הרבה אמון של אהבה. רק שאת בטוחה שמישהו ממש אוהב אותך ורואה בך את הדברים הטובים תדיר, אז את יכולה לקבל ממנו גם הערה בלי להיפגע ובלי להיסגר.

והשאלה הגדולה היא, למה אנחנו לא מפעילות את אותו מנגנון בבית שלנו? כשאנחנו רואות משהו לא טוב בבעל, למה אנחנו לא מחפשות את החיובי, ומפרגנות עליו שעה ורק אז אומרות בהיחבא את הדרוש שיפור?

או לפעמים בוחרות להתעלם מהרע, ומרעיפות הרבה טוב ואהבה כדי שיוכלו לקבל את הביקורת? כמו שהזכרנו לעיל.

וכשלילדה שלנו יש קושי בצניעות, איך אנחנו מגיבים? בכעס? בביקורת? מעירות לה, מתקנות אותה ושוב מעירות? או כמו שמחזי"רים בתשובה? בעדינות, בנעימות, עם חיוך.. לראות קודם את הטוב והחיובי שבה, ורק אחר כך בחיוך לומר את הדברים.

הרב הגאון יגאל כהן שליט"א תמיד אומר שאנחנו מוכרים את הסחורה הכי טובה שיש, את הרוגע והשלווה בעולם הזה ובבא, לא צריך להיות בלחץ שהם לא ירצו את הדרך.. אלא הפוך – להאמין שהם רוצים רק טוב. הם בצד שלנו, לא נגדנו.

לפעמים אנחנו חושבות שאנחנו במלחמה תמידית מול הילדים. שחייבים להעיר על כל ס"מ בחצאית, ומה יקרה אם פתאום הוא נמשך לדברים אחרים? לא צריך מיד לדאוג, הילד מרגיש את החרדה שלנו כהורים. בסך הכול, הילד יודע את האמת. יש בו ניצוץ אלוקי בדיוק כמו שלך. הילדה יודעת את האמת של התורה, ואת הדרך של ההורים. לפעמים הם רק בודקים גבולות, אבל לא תמיד זה מעיד על משהו רע שהולך לקרות.

תמיד ניצור אווירה חיובית ואוהבת, נדבר אליהם כילדים בוגרים שאנחנו כביכול מחזירים בתשובה, מראים להם את הטוב והיקר בתורה הקדושה, מסבירים להם בנעימות ובחיוך למה עושים כל דבר ואיך הקב"ה שמח מהם ואוהב אותם. לא לתת לשגרה הלחוצה להשכיח את זה. זה הכי חשוב שיש. בהצלחה!

לרכישת הספר "תוכו רצוף אהבה" מאת מחברת הטור: 0548491930

מוסר עם סיפור

מאת הרב יעקב עמר שליט"א

הַדִּיסְלֶקְט שֶׁסִּים בֶּבָא בְּהָרָא בְּעַיִן

אָנוּ נִמְצָאִים בְּעִצּוּמָם שֶׁל יְמֵי סְפִירַת הָעֹמֶר – יָמִים שֶׁל הֲכָנָה לְקַרַאת יוֹם הַדִּין שֶׁל תּוֹרָה, לָכֵן צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ עָלֵינוּ וְעַל יְלָדֵינוּ בִּדְמָעוֹת שֶׁלֵּישׁ לְזְכוּת לְאַהֲבָה וְחֶשֶׁק בַּתּוֹרָה, וְהֵם יִזְכּוּ, לֹא מְשַׁנֶּה מָה הַמַּצָּב שֶׁל בְּנֵךְ הוּא יוֹכַל וְהַסִּפּוּר הַבָּא יָעִיד עַל זֶה.

סִפֵּר הָרַב יְחִיאֵל מֵאִיר צוּקֶר שְׁלִיטָ"א שֶׁסִּפֵּר לוֹ תַּלְמִיד חָכָם שֶׁמֵּעֵת לְעֵת הוּא מוֹסֵר שִׁעוּרִים בְּמִסְפָּר יְשִׁיבוֹת. לְאַחַר סִיּוּם שִׁעוּר מְסֻיָּם שֶׁנִּמְסַר בְּעֶרֶב בֵּין הַזְּמַנִּים שֶׁל חֹדֶשׁ אָב נִגַּשׁ אֵלָיו בָּחוּר וּבְפִיו בַּקָּשָׁה לְהִתְיַעֲצוּת.

כָּךְ הוּא סִפֵּר: עַד לִישִׁיבָה גְּדוֹלָה עָבַרְתִּי שְׁמוֹנָה מוֹסְדוֹת. סָבַלְתִּי מִדִּיסְלֶקְצִיָּה – בְּהִיוֹתִי יֶלֶד, וּבְכָךְ עָבַר מִמּוֹסָד לְמוֹסָד, הִגְעְתִּי לַיְשִׁיבָה קְטַנָּה טִפּוּלִית שֶׁחַוּוֹת סוֹסִים לְצִידָהּ, שָׁם עָשִׂיתִי תְּרָפְיָה בְּבַעֲלֵי חַיִּים, וּבְסִיעְתָּא דִּשְׁמַיָּא הִשְׁתַּפֵּר מַצָּבִי הַלִּמּוּדִי וְהַחֲבְרָתִי...

כְּשֶׁהִגִּיעָה הָעֵת לַעֲלוֹת לִישִׁיבָה גְּדוֹלָה הִצְלַחְתִּי אֵיכְשֶׁהוּ לְהִתְקַבֵּל לִישִׁיבָה שֶׁמְּאֹד חָפַצְתִּי לִלְמֹד בָּהּ. עַכְשָׁו אֲנִי נִמְצָא וְלוֹמֵד בָּהּ, אוּלָם אֲנִי חוֹוֶה בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ אֶת הַתַּרְחִישׁ הַמַּתְסִכֵּל – אֲנִי רוֹאֶה אֶת כָּל הַבַּחוּרִים לוֹמְדִים וְנֶהֱנִים

המשך בעמוד האחרון

פנינים מהפרשה

גדלות האדם השלם

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וגו' איתא במדרש (ויקרא רבה פרשה יד, א):

"אשה כי תזריע". הדא הוא דכתיב (תהלים קלט, ה) "אחור וקדם צרתני".

אמר רבי אלעזר: אחור זה יום ראשון (למעשה בראשית), וקדם זה יום אחרון. על דעתיה דרבי אלעזר דכתיב "תוצא הארץ נפש חיה למינה", 'נפש חיה' זה רוחו של אדם הראשון, (שנפשו נבראה ראשונה לכל הנפשות שנבראו ביום הששי).

אמר ריש לקיש: אחור זה יום האחרון (שאז נברא גופו), וקדם זה יום הראשון (שבו נבראה נפשו). על דעתיה דריש לקיש, דכתיב "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" - זה רוחו של מלך המשיח. אם זכה אדם - אומרים לו: אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו - אומרים לו: יתוש קדמך! שלשול קדמך!".

אם זכה אדם ובעבודתו עלי חלד כל כולו נתון לתקן את מעשיו, להיטיב מידותיו, הרי שאז הוא כביכול מצדיק את סיבת בריאתו, ויאה ונאה לו להיות ראשון למעשה בראשית, כי לו משפט הבכורה. אבל, אם לא זכה חלילה, לא רק שאינו מתקן אלא אדרבה, מקלקל את מעשיו וגורם בכך להשחתת מידותיו, בתחושת "אני ואפסי עוד", אזי באים ואומרים לו, מה לך כי תתגאה ותזוח דעתך? על מה רמו עיניך? הלא אחרון אתה למעשה בראשית, ואף שפלים שבבריות, כמו יתוש ושלשול, קדמוך!!

גוף ונשמה – זה מול זה

והנה, בודאי מה שמשבחים אותו כאשר זכה - "אתה קדמת לכל מעשה בראשית", אין בדברים אלו התעלמות מכך שנברא בפועל לאחרונה, אלא עלינו לומר כך בביאור העניין, אדם מורכב מגוף ונשמה, וכשאנו דנים על האדם מצד גופו, אכן מצבו פחות וירוד מכל מעשה בראשית, כמה צריך הוא להתחכם כדי להשיג את מזונותיו, כמה עליו לעבור עד שישיג את פרנסתו, ממנה ירכוש את מלבושיו ודירתו, הקושי הוא עצום, וזהו דבר שלא מצאנו בבעלי חיים שמזונותיהם מצויים להם בדרך טבעית, אינם צריכים לבוש ודירתם מצויה בטבע.

נשמה שנתת בי - טהורה היא

ועוד אמרו חז"ל (קידושין דף פב, ב):

"תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: מימי לא ראיתי צבי קַיָּץ, וארי סַבָּל, ושועל חנווני, והם מתפרנסים שלא בצער, והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני, מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשמש את קוני - אינו דין שאתפרנס שלא בצער! אלא שֶׁהֵרַעוֹתִי את מעשיי וקיפחתי את פרנסתי, שנאמר (ירמיהו ה) "עוונותיכם היטו".

מציאות זו מלמדת כי האדם הגופני חסר, ורק משום רוממות נפשו הוא הראשון לכל הבריאה.

נוסף לכך, בגופו הגשמי שוכן יצר הרע המסית ומדיח, המפתה ומשדל אותו לחטוא בכל עת, וממילא עצם העובדה שהוא יכול לחטוא ולרדת לדיוטא תחתונה נחשב לפחיתות לאדם. אולם מצד הנשמה שבאדם "חלק אלוה ממעל", נשמה שנתת בי טהורה היא, הרי שהוא למעלה מכל מעשה בראשית, ואף קודם להם בחשיבות לאין ערוך, ועל כך נאמר "בצלם אלקים עשה את האדם".

זכה והתגבר יצר הטוב על יצר הרע, ועשה הגוף נשמה - הרי הוא קודם למעשה בראשית, ועלה במחשבה תחילה.

לא זכה ויצרו הרע התגבר עליו - נמצא שהוא פחות ערך מכל מעשה בראשית, ואף יתוש קדמו לבריאת גופו, שכן אלו בעלי החיים עושים רצון קונם והוא בבחירתו אינו עושה רצון קונו. ואם כן נמצא שהוא אינו ממלא את התפקיד לשמו נברא.

לאור האמור, יש להתפלא עד למאוד, הרי זה גופא צריך ביאור, מדוע סידרה התורה את הפרשיות על סדר בריאת גופו של האדם ולא על סדר בריאת נפשו ורוחו אשר קדמו לכולם, ולהם יש חשיבות יתר על הגוף?!

העולם נברא תחילה כדי שהאדם יוכל למלוך עליו

באחת הפעמים בה נדברתי עם רבנו, אמר לי יישוב נפלא לתמיהה זו שהעליתי בפניו: האדם הוא נזר הבריאה, והוא כמלך שצריך לנהל את העולם ולהנהיגו. כפי שאמר הבורא בשעת יצירתם: "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה, ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ" (בראשית א, כח). ולכך נברא "בצלם אלהים". זו השליחות והתפקיד של כל אחד ואחד. ומטעם זה ריש לקיש במדרש מכנה את האדם בתואר "רוחו של משיח", ודרשו דורשי רשומות כי אד"ם ראשי תיבות אדם דוד משיח, ורוח אחד לכולם, ללמדך כי כל אדם הוא כמלך המשוח, וכמלך עלה במחשבה לפני מעשה בראשית, אלא ש"אין מלך בלא עם", ומכיון שכך נברא העולם תחילה כדי שהאדם יוכל למלוך עליו.

והנה, המלך שואב את כוחו מהעם, כל כבודו מהם, ולכן "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול", שאין זה כבודו אלא כבוד העם, ולכן אין הוא "בעל הבית" למחול על כבודו שאינו שלו, מתפקידו של המלך לטפל בצרכי העם ולהיות מסור כולו להם. ולפי זה מובן המדרש הנ"ל, שאם האדם מתגאה וחושב שהוא יכול למשול בעולם לצרכיו הגשמיים בלבד ולמילוי תאוותיו גרידא, אזי אומרים לו, אינך ראוי להיות מלך ולשלוט על הבריאה, כי מצד עצמך אין לך כל מעלה ואפילו יתוש קדמך, אבל אם הוא מבין שנברא לתקן את עצמו ואת העולם, "לעובדה ולשומרה", אזי קושרים כתרים לראשו על כך שהוא אכן ראוי להיות מלך ולא בכדי הוא ראש וראשון לבריאה **(הרה"ג ר' מיכאל זכריהו שליט"א בספרו אמת לעקב על הגאון הגדול המקובל הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל. ניתן להשיג במס' 050-4146924).**

המשך מוסר עם סיפור

מִשְׁעוּר טוֹב, אוּלַם אֲנִי אֵינֶנִּי מְסֻגָּל לְהִתְרַכֵּז בְּכָל טֶקְסְט כָּתוּב – אֲנִי מַתְחִיל לִקְרֹא וּמִיָּד מִתְמַלֵּא הַכֹּל בִּנְקֻדּוֹת שְׁחוֹרוֹת וּמְעֻרְפָּלוֹת... כֵּיצַד אוּכַל לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּךְ?!

אוֹתוֹ תַּלְמִיד חָכָם אָמַר לוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ מֻמְחֶה בִּבְעָיוֹת כָּאֵלּוּ, אֲבָל עוֹד מְעַט קָט מַגִּיעַ חֹדֶשׁ אֱלוּל, וְהַיָּמִים הַנּוֹרָאִים הֵם זְמַן מְיֻחָד הַמְסֻגָּל לִתְפִלָּה. הוּא הִצִּיעַ לְבָחוּר שֶׁיִּתְמַקֵּד בָּעִנְיָן אֶחָד: תִּתְפַּלֵּל כָּל הַזְּמַן שה' יָאִיר אֶת עֵינֶיךָ בְּתוֹרָתוֹ.

שִׁבְעָה חֳדָשִׁים לְאַחַר מִכָּן, עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן, שׁוּב הִגִּיעַ הַתַּלְמִיד חָכָם לְאוֹתָהּ יְשִׁיבָה, וּמָסַר שִׁעוּר מַקִּיף בְּמַסֶּכֶת בָּבָא בְּתְרָא. לְאַחַר הַשִּׁעוּר נִגַּשׁ אֵלָיו בָּחוּר וְהִתְחִיל לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּלִמּוּד מִכָּל הַכִּוּוּנִים בַּמַּסֶּכֶת וְאַרְבָּעִים דַּקּוֹת דָּן אִתּוֹ בְּלִמּוּד מַעֲמִיק וּמַקִּיף. הַתַּלְמִיד חָכָם קָלַט שֶׁהַבָּחוּר זֶה בְּדִיּוּק אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁסִּפֵּר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִקְרֹא טֶקְסְט כָּתוּב. הוּא תָּהָה, הַאִם אֵינוֹ טוֹעֶה בְּבָחוּר?! כְּשֶׁסִּיְּמוּ לְדַבֵּר בְּלִמּוּד שָׁאַל הַאִם זֶה אַתָּה שֶׁפְּנִית אֵלַי בְּסוֹף זְמַן קִיץ שָׁנָה שֶׁעָבְרָה.

הַשִּׁיב הַבָּחוּר: כֵּן! הַאִם הָרַב זוֹכֵר מָה הוּא הִצִּיעַ לִי בְּזַמְנוֹ? הָרַב לֹא זָכַר.

סִפֵּר הַבָּחוּר: כַּאֲשֶׁר שָׁבְתִּי מֵהַיְשִׁיבָה לְבֵיתִי בִּקַּשְׁתִּי מֵאִמִּי וּמֵאֲחִיוֹתַי שֶׁבְּחֹדֶשׁ אֱלוּל וּבָעֲשָׂרָה יְמֵי תְּשׁוּבָה תִּתְמַקֵּדְנָה בִּתְפִלָּה אַחַת: שה' יָאִיר עֵינַי בְּתוֹרָתוֹ. וְכָךְ הֵם עָשׂוּ וְעָשָׂה גַּם הוּא.

כְּשֶׁבָּאתִי בְּתִחַלַּת זְמַן חֹרֶף לִישִׁיבָה – הִתְחַלְתִּי מַסֶּכֶת בָּבָא בְּתְרָא. פִּתַּחְתִּי אֶת הַגְּמָרָא: הַשָּׁתְפִין שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה... וְקָרָאתִי אוֹתָהּ בְּעֹנֶג, כָּךְ אֲנִי קוֹרֵא וְאֵינִי זָז מֵהַגְּמָרָא – בָּרוּךְ ה' לָמַדְתִּי בִּזְמַן חֹרֶף חֲמִשִּׁים דַּף בְּעִיּוּן! וְאָמַר שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לִלְמֹד וּלְסַיֵּם אֶת כָּל מַסֶּכֶת בָּבָא בְּתְרָא בְּעִיּוּן.

אָמַר לוֹ הַתַּלְמִיד חָכָם בְּהִתְרַגְּשׁוּת גְּדוֹלָה: אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ, שֶׁכַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה 'סִיּוּם' תַּזְמִין אוֹתִי.

שָׁנָה וְחֲצִי לְאַחַר מִכֵּן בְּאֶחָד מִתִּשְׁעַת הַיָּמִים, קִבֵּל הַתַּלְמִיד חָכָם טֶלֶפוֹן מֵאוֹתוֹ בָּחוּר, שֶׁהוּא מַזְמִין אוֹתוֹ לְ'סִיּוּם' (מַסֶּכֶת בָּבָא בְּתְרָא הִגִּיעַ לַסִּיּוּם וְרָאוּי שָׁם אֶת מְאֹד וְהָכִי אֲרֻכָּה וְיֵשׁ בָּהּ 175 דַּפִּים) הַתַּלְמִיד חָכָם הִגִּיעַ לַסִּיּוּם וְרָאָה שָׁם אֶת כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. הַבָּחוּר הַמְסַיֵּם הֵחֵל בַּאֲמִירַת 'הַדְּרָן' וּפָרַץ בִּבְכִי. כָּךְ כַּאֲשֶׁר מִילוֹתָיו נִשְׁבָּרוֹת אָמַר אֶת הַהַדְּרָן.

שָׁנָה לְאַחַר מִכֵּן קִבֵּל הַתַּלְמִיד חָכָם טֶלֶפוֹן נוֹסָף מֵאוֹתוֹ בָּחוּר – הוּא טִלְפֵּן לְהַזְמִין אֶת הַתַּלְמִיד חָכָם לַחֲתֻנָּתוֹ. וְסִפֵּר שֶׁבְּשָׁבַע הַבְּרָכוֹת הוּא מְסַיֵּם שׁוּב אֶת בָּבָא בְּתְרָא וְאָמַר בְּסִיּוּם, וּמָסַר פְּלִפּוּל בִּבְקִיאוּת עֲצוּמָה וּבַהֲבָנָה עֲמֻקָּה שֶׁגָּרְמוּ לְכָל הַשּׁוֹמְעִים הִתְפַּעֲלוּת מְצַמְרֶרֶת.

מִמְּשִׁיךְ הַתַּלְמִיד חָכָם וְאוֹמֵר: יָצָאתִי בְּחִזּוּק עָצוּם - תַּלְמִיד שֶׁעָבַר שְׁמוֹנָה מוֹסְדוֹת עַד שְׁעוּר ב' בִּישִׁיבָה קְטַנָּה, וְגַם בִּישִׁיבָה גְּדוֹלָה הִתְמוֹדֵד עַדַיִן מוּל קְשָׁיֵי קְרִיאָה קְשָׁיִים – וּכְשֶׁהִתְפַּלֵּל מֵעֹמֶק לִבּוֹ וְזָכָה לְהַגִּיעַ לַדְּרָגוֹת גְּבוֹהוֹת וּלְהַשָּׂגוֹת בְּלִמּוּד.

פניני הדף היומי

מאת הרה"ג ירון מרדכי זכאי שליט"א

הָאֵם מוּתָּר לְנָשִׁים לִלְמֹד תּוֹרָה כָּל הַמְּלַמֵּד בִּתּוֹ תּוֹרָה כְּאִילּוּ מְלַמְּדָהּ תִּפְלוּת (סוטה דף כ.)

במשנתנו מובאת דעתו של רבי אליעזר שאין ראוי לאדם ללמד את בתו תורה משום שעיקר המצוה של לימוד תורה שייכת בבנים, וכפי שכתוב בפסוקים של קריאת שמע "ושננתם לבניך", וכן "ולמדתם אותם את בניכם". וכשאדם מלמד את בתו תורה דומה הדבר כאילו מלמדה דברי תיפלות, אמנם מבואר ברמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק א הלכה יג) שדברי הגמרא אמורים דוקא בתורה שבעל פה כגון לימוד משניות וגמרות, אבל תורה שבכתב לא ילמדה לכתחילה ואם לימדה אינו כמלמדה תיפלות, ומרן בב"י הלכות ברכות התורה הביא מהראשונים שגם בתורה שבעל פה אישה צריכה וחייבת ללמוד את הדינים השיכים אליה כגון שבת, הפרשת חלה וטהרה, ובשו"ת אגרות משה (חלק יורה דעה חג סימן פז) נשאל לגבי בית ספר של בנות שמלמדים אותן משניות, והשיב שמדברי הרמב"ם מבואר שאין ללמדן, אמנם כתב הרב שמשניות שיש בהם מוסר למידות טובות כגון משניות מסכת אבות אפשר ללמדן לעורר אותן לאהבת תורה ומידות טובות.

והנה בספר טוב עין למרן החיד"א כתב שאם ישנה אישה שאנו מכירים בה שכוונתה ללמוד ולהעמיק לפי רוב שכלה מותר גם לאביה או לאחרים ללמדה, ולפי זה יובן היאך לימדו את ברוריה אשתו של רבי מאיר תורה (כמובא בגמרא פסחים דף סג) וכן כתב בתורה תמימה שמאמר חז"ל כל המלמד את בתו תורה כאילו מלמדה תיפלות אולי נאמר כשמלמדה בקטנותה ומזה יש לחשוש משום שדעתו קלה אולם נשים חכמניות כשיש להם משיכה ללמוד אפשר שיש להקל, אולם בספר משרת משה כתב לאסור ללמד תורה נשים משום שחכמים לא חילקו בין סוגי הנשים, ובספר יפה ללב כתב שהאיסור ללמד תורה לאישה נאמר כשאחרים מלמדים אותה אבל היא עצמה מותרת ללמוד, ובאמת אנו מוצאים שהיו נשים רבות שהיו למדניות וחידשו פסקים להלכה שהובאו בדברי הפוסקים כגון מה שכותב בעל הפרישה ר' יעקב ואלק כץ בשם אמו שאף בנות אשכנז שבהדלקת נרות בשבת מדליקות ואחר כך מברכות משום שהן מקבלות שבת בברכה ואם כן לא יוכלו להדליק אחר הברכה, אבל ביום טוב שמותר להדליק לצורך (מאש שדלוקה מערב יום טוב)אם כן יברכו ואחר כך ידליקו.

שבת שלום.

שמירת הלשון

מאת הרב אהוד מולאי שליט"א

"דאגה בלב איש ישחנה" (משלי י"ב כ"ה). ישיחנה לאחרים (יומא דף ע"ה ע"א)

מתי מקיימים מצוה בשמיעת לשון הרע

פעם סיימתי למסור שיעור בליל שבת, ואחד המשתתפים שהוא אדם ירא שמים ניגש אלי וביקש לדבר עמי ביחידות. לאחר שכולם הלכו, התחיל לדבר ולספר בלב נרעש ונרגש, שחמיו וחמותו יורדים לחייו ומתערבים בענייניו, ושהוא על סף התמוטטות עצבים, וכל היום יש לו לחצים. והוא אינו יודע מה לעשות, וכמעט שהתחיל לבכות, ראיתי שהוא בסערת רגשות, ואת אשר על לבו הוא רוצה לגלות.

שמעתי את כל מה שאמר, כמובן מבלי לקבל דבר, וסמכתי על מה שכתב 'החפץ חיים' (כלל ו' הלכה ד' וכלל י' הלכה י"ד בהגה"ה, וכך פסק בספר חסידים סי' ס"ד), שאף על פי שעל שמיעת לשון הרע בלבד יש איסור מן התורה (שם כלל ו' הלכה ב'), מכל מקום יש כמה מקרים שמצוה לשמוע לשון הרע, ואחד מהם: אם לפני שמעון בא אדון מדמון, להתלונן על מה שעשה כנגדו שכנו ינון, ויודע שמעון שבזה שיקשיב ויטה אוזן לדבריו, זה ישקיט את כעסו שעל שכנו מעליו, ולא יחזור אדון מדמון שוב לדבר, או למישהו אחר לספר, בזה יש מצוה לשמוע, ואת הלשון הרע הבא למנוע, כי אפשר שאחרים יאמינו לסיפוריו, ויקבלו את דבריו. ובזה שמונע מהלשון הרע להתגלגל, יתרבה השלום בישראל.

וכן הדין באשה שעובדת במקום פלוני, והיחס שם הוא מאוד תמהוני, ובעקבות זה יש בליבה לחץ מאוד גדול, ורוצה לספר לבעלה את הכל, שמותר ומצוה לבעלה להקשיב לדבריה, וכך יפיג את המתח מעליה, ולא תלך ותספר שוב לאחרים, את כל הדברים. אומנם צריכה האשה להזהר ולספר, רק את מה שיעזור לה להרגע ולא יותר.

נזכה תמיד לשמוע לדבר ולספר דברים טובים על עם ישראל, ובא לציון גואל. אמן כן יהי רצון.

ניתן לשמוע היזוק קצר (כדקה וחצי) מדי יום ביומו בהלכות שמירת הלשון, בטל:077-222069 שלוחה 3 ואחר כך הקש 1. שמעו ותחי נפשכם! כמו כן ניתן לקבל הומור (מיוחד) ליוכי הרבים בשמירת הלשון בטל. 052-768-3816.

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברחבי הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב:20,000 עותקים

נר תמיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מהין בת זיוה ע"ה